

Inderdaad was zekere nuchterheid niet te ontkennen, zelfs in wat de vooraanstaande burger liet bouwen, die dit uit onbekrompen beurs doen kon. Een voorbeeld daarvan levert het ruime, maar sober gehouden huis aan de Hoogstraat N.Z. (tusschen Hoofdsteege en Goudschewagenstaat¹⁾ in 1624 door Schieland betrokken als Gemeenlandshuis, doch in het begin der 17e eeuw gebouwd voor den oud-Mechelaar Johan van der Veken, toen een van de rijkste Rotterdammers. Een man die overigens het geld, in zijn handelsondernemingen gewonnen, toch ook wel durfde uitgeven, getuigen de feiten dat hij in 1609 hier aan de Frankenstraat een weduwen-hofje stichtte en in 1612, Ambachtsheer van Capelle geworden, daar het vervallen slot geheel nieuw opbouwde „met een seer schoon huys in 't midden met eenen toorn boven uitzierende over het geheele omgelegene lant”, zooals Lois verklaart.²⁾

Toch was het tijdvak niet zóó nuchter of men gaf in 1622 aan Erasmus, den grooten geleerde van wereldnaam wiens arbeid echter voor deze stad geen tastbaar nut had opgeleverd, in plaats van het eenvoudige steenen, het mooie metalen beeld door Hendrik de Keyzer geboetseerd. Recht tegenover de herberg „de dubbele witte sleutels”, waar in 1597 gerijpt was het stoute plan van den waard Olivier van Noort tot oprichting van de Magellaensche Compagnie; mislukking uit commercieel, maar een triomf uit meer algemeen oogpunt beschouwd. Toen Van Noort na drie jaar omzwerrens in 1601 terug kwam, was het kapitaal verloren en de feestelijke „onthalinghe”, die hem niettemin hier te beurt viel, kon enkel gelden het feit dat een Rotterdammer, de eerste Nederlander, de reis om den aardbol had volbracht!³⁾

1) R. I. suppl. XXIII n°. 20a, afgedrukt in Rotterdamsche Straatnamen naast blz. 208.

2) Hij legateerde de heerlijkheden Capelle en Nieuwerkerk, met het huis te Capelle c.a. en de meubelen welke daarin waren voor 20.000 Ponden Vlaams, waarop haar deel werd geraamd, aan zijn dochter Barbara huisvrouw van Johan Baptista 't Kindt (N. Alting Mees, mededeelingen uit protocol Jacob Symonsz. R. Jaarb. 1913).

3) Verg. Bijlsma, Rotterdam's Welvaren blz. 66.